

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
t.a.v. mevrouw Van Weringh
per e-mail

uw contactpersoon mr.drs. S.W.F.H. Bruinsma
Hoofddirecteur Bedrijfsvoering en Strategie

uw brief van 63755790

ons kenmerk BSB-2026-118

onderwerp Bestuurlijke reactie inspectierapport over de informatiehuishouding bij het CBS

datum 25 juni 2026

Geachte mevrouw Van Weringh,

Op 8 mei 2026 ontvang ik van u het rapport van het onderzoek van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed naar de wijze waarop het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de bepalingen van de Archiefwet 1995 naleeft. U heeft de inspectie in september en oktober 2025 uitgevoerd. Ik ben de inspectie erkentelijk voor de constructieve wijze waarop de inspectie heeft plaatsgevonden en het plezierige contact met de onderzoekers. U verzoekt in uw aanbiedingsbrief om een reactie waarin het CBS ingaat op de wijze waarop het invulling zal geven aan de aanbevelingen. Met deze brief ga ik op uw verzoek in.

Informatiehuishouding bij het CBS

Net als veel andere overheidsorganisaties heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek in het Rijksprogramma Informatiehuishouding op Orde aanleiding gezien om de informatiehuishouding flink te versterken. Daarbij is het CBS een aantal verbeterpunten gestart die inmiddels tot resultaat hebben geleid of de komende maanden tot resultaat gaan leiden. Uw visie dat het CBS nog aanzienlijk moet verbeteren om aan de Archiefwet 1995 te voldoen sluit daarmee aan bij het verbetertraject dat het CBS zelf volgt.

Tegelijkertijd is het CBS verheugd dat u in uw onderzoek constateert dat de organisatie momenteel goede stappen zet om het inzicht in de informatiehuishouding te vergroten door achterstanden in inbeheername, vernietiging en overbrenging in kaart te brengen, te werken aan actuele overzichten van verblijfplaatsen van overheidsinformatie en te werken aan standaardisatie middels CBS-brede afspraken. Voor het komende jaar verwacht het CBS flinke stappen te zetten bij het vaststellen en actualiseren van het beleid, het verkrijgen van overzicht van de vindplaatsen van overheidsinformatie en het vernietigen, overbrengen dan wel permanent bewaren van archiefbescheiden. Gelet op de uitvoering van de wettelijke taak van het CBS waarmee enorme hoeveelheden vertrouwelijke data gemoeid zijn, blijft dit een forse uitdaging. Aan het einde van de brief ga ik daarom ook nog in op de risico's waar het CBS mee kampt.

Vervolgblad 1 behorende bij brief BSB-2026-118 van 25 juni 2026

Meer specifiek over de statistische dataprocessen informeer ik u graag nog over het volgende. In 2024 heeft het CBS zijn datastrategie vernieuwd. Deze datastrategie verbindt interne verandertrajecten om processen te standaardiseren met een overkoepelende visie van datacentrisch werken. Eén van de lopende verandertrajecten hierbij is de ontwikkeling van een CBS-datamarkt, waarin gebruikte en te gebruiken data centraal worden opgeslagen. Op dit moment zijn vrijwel alle microdatabestanden die ten grondslag liggen aan de tabellen in StatLine opgenomen in het Data Service Centrum (DSC) en worden deze daarmee centraal beheerd. Voor de overige data gebeurt dit nu nog op verschillende plaatsen binnen het CBS. In 2026 voert het CBS met minstens twee statistieken een pilot uit voor de datamarkt die hierna verder zal worden doorontwikkeld.

Opvolging van uw aanbevelingen

Organiseer de besturing

Het CBS werkt gestaag aan het verbeteren van de informatiehuishouding binnen het CBS met de focus op bestuurlijke en bedrijfsvoeringsinformatie. Het CBS heeft het thema ook benoemd in het Jaarplan 2026. Concreet zullen in de komende maanden de Informatiebeheerregeling en de Visie op informatiehuishouding vastgesteld worden. Ook volgt het CBS uw aanbeveling om het eigenaarschap opnieuw goed te borgen. Voor de verbetertrajecten zoals het ordenen en opschonen van bestaande informatie (bekend als het project “de Wasstraat”) heeft het CBS voldoende capaciteit beschikbaar gesteld. Ten aanzien van uw aanbeveling over kwaliteitszorg voldoet het CBS op dit moment al aan de norm voor ISO-9001, ISO-27001 en Norea Privacy audit. Informatiehuishouding maakt in algemene zin onderdeel uit van ISO-9001. Het CBS zal het komende jaar de eerste volledige PDCA-cyclus inclusief een risicoanalyse doorlopen. Ook voert het CBS in 2026 een periodieke toetsing voor vernietiging uit.

Weet wat er is en waar dat is

Het afgelopen jaar heeft het CBS veel aandacht besteed aan bewustwording. Alle richtlijnen omtrent de archivering van overheidsinformatie zijn te vinden op het Intranet en in de jaarlijkse Opruimweek is hier door middel van een toolset en sessies extra aandacht aan besteed. Toetsing op het toepassen vindt plaats in het kader van de PDCA-cyclus. Het CBS zal medio 2027 een actueel overzicht van alle verblijfplaatsen van overheidsinformatie (zowel bedrijfsvoerings- als statistische informatie) per selectielijstproces en documenttype in de vorm van een informatiebeheerplan vaststellen en dat vervolgens jaarlijks te actualiseren. Het reeds ingezette traject van project Wasstraat om de achterstanden in beheer in te lopen verloopt volgens planning.

Zorg voor context en authenticiteit

U doet een aantal aanbevelingen om de ordening in de overheidsinformatie te versterken. Afgelopen jaar heeft het CBS zijn archiefsysteem eDocs, in het bijzonder de orderingsstructuur, geactualiseerd. Daarmee wordt alle nieuwe informatie in de nieuwe ordening opgeslagen. Statistische informatie is per juni 2027 centraal geordend in het DSC naar statistische teams en thema. De data die nog niet in het DSC is opgenomen, zal ook zijn geordend.

Ook is, zoals hiervoor al aangegeven, gewerkt aan een overzicht van vindplaatsen met een Informatiebeheerplan. Het belangrijkste doel van het project de Wasstraat is om in de periode 2026-2027 bestuurlijke en bedrijfsvoeringsinformatie te ordenen en vervolgens in het hiervoor bedoelde archiveringssysteem te archiveren (of te vernietigen). Voor statistische informatie zijn structurele archivering en ordening centraal geborgd in het DSC. Per mei 2026 is hierin 95% van de databestanden die de basis vormen van StatLine geborgd volgens interne richtlijnen. Ook de aanbeveling om overheidsinformatie in beheer te brengen in omgevingen waarin op de juiste wijze gemetadateerd kan worden wordt opgevolgd. Voor de grote archiveringssystemen en voor de nieuwe werkomgevingen inclusief de repositories zijn DUTO-toetsen gepland. Hier worden de eisen voor metadatating in meegenomen. Via het project de Wasstraat wordt alle bestaande bedrijfsvoeringsinformatie geordend en gemetadateerd.

Bewaar en vernietig bewust

Het CBS heeft op dit moment al de bewaartermijnen uit de selectielijst gekoppeld aan de processen en dus aan alle overheidsinformatie. Centraal is voor statistische data de toepassing van bewaartermijnen aantoonbaar in het DSC. Decentraal binnen de dataprocessen is deze aantoonbaar in de vorm van de onlangs aangescherpte motivering doelbinding en het procesverbaal bij vernietiging.

Het proces inzake vernietiging is reeds in december vastgesteld. In het kader van het project de Wasstraat zal de achterstand van vernietiging van bedrijfsvoeringsinformatie op de netwerkschijven worden ingelopen. De drie grote archiveringssystemen volgen daarna. In de loop van dit jaar zetten we een vernietigingsronde in gang voor de andere systemen conform procedure vernietiging.

Beheer duurzaam

Het beleid inzake duurzame toegankelijkheid met daarbij de eisen voor systemen is eerder dit jaar vastgesteld. Voor nieuwe systemen wordt duurzame toegankelijkheid altijd toegepast. De CBS-brede bewaarstrategie wordt meegenomen in de Visie op Informatiehuishouding die in de loop van dit jaar wordt vastgesteld. Dat geldt ook voor het Handboek Vervanging. Daarnaast zal het CBS binnen een jaar de achterstand in de overbrenging van digitale niet-statistische informatie in kaart brengen en deze vóór eind 2027 daadwerkelijk overbrengen, mits het Nationaal Archief hiervoor ruimte en capaciteit heeft. Statistische informatie valt onder de Wet op het CBS en mag dus niet overgebracht worden. Zoals bekend zijn het CBS en het Nationaal Archief bezig met een onderzoek dat moet leiden tot een ontheffing van overbrenging van die statistische informatie. Met de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet wordt een ontheffing aangevraagd voor statistische data, zowel binnen de reikwijdte van de CBS-wet als daarbuiten.

Zorg voor toegang

U beveelt aan om binnen een jaar de mogelijkheid te creëren om alle overheidsinformatie CBS-breed systematisch te doorzoeken. Allereerst heeft het CBS afgelopen jaar op het Intranet veel interne beleidsinformatie in een Beleidswijzer toegankelijk gemaakt. Met behulp van het project “de Wasstraat” gaat het CBS de mogelijkheid creëren om niet-statistische data te doorzoeken,

Vervolgblad 3 behorende bij brief BSB-2026-118 van 25 juni 2026

waarbij het recht op toegang van de medewerker (autorisatie) vanzelfsprekend leidend is. In de nieuwe digitale werkplek die op dit moment in ontwikkeling is, wordt toegankelijkheid op basis van datalabeling toegepast, waarbij de toegang tot informatie eveneens geregeld is via autorisaties op grond van het beginsel “open tenzij”.

De toegang tot statistische (micro)data ligt genuanceerder. Het CBS is bevoegd om ten behoeve van statistische doeleinden gebruik te maken van gegevens uit registraties dan wel gegevens op te vragen en het burgerservicenummer te gebruiken. De Wet op het CBS schrijft voor dat deze gegevens uitsluitend gebruikt mogen worden voor statistische doeleinden. Daarom hanteert het CBS voor alle microdata die niet openbaar zijn een “nee, tenzij” – beginsel dat ook gebaseerd is op autorisaties. In juni 2027 is de mogelijkheid om alle informatie CBS-breed systematisch te doorzoeken aantoonbaar verbeterd door verdere ontwikkeling van de enterprise search tool en de datamarkt.

Risico's

Bij de opvolging van de aanbevelingen zoals hierboven geschetst onderkent het CBS een tweetal risico's die in dit kader benoemd dienen te worden. Het eerste risico ziet op adequate financiering. De structurele financiering voor het onderhouden van een gezonde informatiehuishouding waaronder het kunnen opvolgen van uw aanbevelingen is op dit moment nog niet geborgd. Mede gelet op de oplopende taakstellingen vanuit het ministerie van Economische Zaken en Klimaat waar het CBS mee te maken krijgt, is de adequate structurele financiering nog een grote uitdaging. Het ontbreken van deze financiering kan gevolgen hebben voor (het tijdpad van) het opvolgen van de aanbevelingen. Het tweede risico betreft de beschikbaarheid van IT-hardware die nodig is om de benodigde systemen operationeel te krijgen. Als gevolg van krapte op de wereldmarkt is de beschikbaarheid als gevolg van schaarste en oplopende kosten van sommige hardware op dit moment een uitdaging.

Toetsingsmoment opvolging aanbevelingen

Met deze brief hebben wij inzicht willen geven in de concrete stappen waarmee het Centraal Bureau voor de Statistiek opvolging wil geven aan de aanbevelingen van uw inspectie. Het Bureau heeft in lijn met de eigen strategische doelen de ambitie om de informatiehuishouding blijvend en op een hoog niveau te borgen. U schrijft dat u in het derde kwartaal van 2027 de opvolging van de aanbevelingen zal toetsen. Gelet op de goede stappen die wij zetten naar een gezonde informatiehuishouding kijkt het Centraal Bureau voor de Statistiek met vertrouwen uit naar dat evaluatiemoment.

Mocht u naar aanleiding van deze reactie nog vragen hebben, dan staan wij vanzelfsprekend altijd ter beschikking.

Met vriendelijke groet,

De waarnemend directeur-generaal van de statistiek,

Persoonsgegevens

Drs. J. W.F. Huurman